

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ СЕНАТЫНЫҢ ОТЫРЫСЫ

2026 жылғы 2 сәуір

Отырысты Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Төрағасы М.С. ӘШІМБАЕВ жүргізді.

ТӨРАҒА. Қайырлы күн, құрметті Сенат депутаттары және отырысқа қатысушылар! Жұмысымызды бастайық. Депутаттардың тіркеуден өтулерін сұраймын. Тіркеу режимі қосылсын.

Қажетті кворум бар. Сенат отырысын ашық деп жариялаймын.

Құрметті депутаттар, енді күн тәртібін бекітіп алайық. Күн тәртібінің жобасы сіздерде бар. Сұрақтарыңыз бар ма?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Олай болса күн тәртібін дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын. Дауыс беріңіздер.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Күн тәртібі бекітілді.

Құрметті әріптестер, күн тәртібіндегі бірінші мәселе Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі қабылдаған «Қазақстан Республикасы мен Перу Республикасы арасындағы қылмыстық істер бойынша өзара құқықтық көмек туралы шартты ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қарау жөнінде.

Заң бойынша баяндама жасау үшін сөз Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитетінің төрағасы Бекназаров Нұрлан Құдиярұлына беріледі.

БЕКНАЗАРОВ Н.Қ. Рақмет.

Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті әріптестер! Сіздердің назарларыңызға «Қазақстан Республикасы мен Перу Республикасы арасындағы қылмыстық істер бойынша өзара құқықтық көмек туралы шартты ратификациялау туралы» Заң ұсынылады.

Аталған шартқа 2024 жылғы қазан айында Астана қаласында қол қойылды.

Заңның мақсаты уағдаласушы мемлекеттердің қылмыстардың алдын алуды, тергеп-тексеруді, қылмыстық қудалауды және сот төрелігін жүзеге асыруды қамтамасыз етуде құқықтық көмек көрсетуі болып табылады.

Шартта екі елдің құзыретті органдарының өзара іс-қимыл мәселелері реттеледі. Атап айтқанда:

- құқықтық көмек көрсетудің қолданылу аясы;
- сұрау салудың нысаны мен мазмұны, оны орындау тәртібі;
- тұлғалардың құқықтарының сақталуына кепілдіктер;
- қамаққа алынған және сотталған адамдарды уақытша беру;

тәркілеу рәсімдеріне көмек көрсету;
қаржылық ақпараттарды, банк шоттарын анықтау және тоқтатып қою;
шығындарды өтеу мен келіспеушіліктерді реттеу жолдары және өзге де
ұйымдастырушылық мәселелер бойынша ережелер қарастырылған.

Шартқа сәйкес тараптар қылмыстық істер бойынша бір-біріне кең ауқымды
құқықтық көмек көрсетуге міндеттеледі. Олар:

құжаттарды, шақыру қағаздары мен заттарды беруді;
адамдар мен заттардың тұрған жерін анықтау немесе сәйкестендіруді;
тінту, алып қою және тәркілеу жұмыстарын жүзеге асыруды;
заттар мен құжаттарға сараптама жасауды, ақпарат пен дәлелдемелер беруді,
сондай-ақ тараптардың ұлттық заңнамасымен көзделген көмектің басқа да нысандарын
қамтиды.

Бұл іс-қимылдарды әрбір тараптың құзыретті органдары өздерінің ұлттық
заңнамасына сәйкес іске асырады. Қазақстанда Қылмыстық-процестік кодекс шеңберінде
жүзеге асырылады.

Сонымен қатар құжатта құқықтық көмек көрсету туралы сұрау салуды орындаудан
бас тартудың нақты негіздері белгіленген, яғни:

егер сұрау салуды орындау егемендікке, қауіпсіздікке немесе қоғамдық тәртіпке
нұқсан келтіруі мүмкін болса;

ұлттық заңнамаға немесе халықаралық шарттарға қайшы келсе;

сұрау салу адамға қатысты оның ұлтына немесе саяси сеніміне байланысты
қылмыстық қудалау мақсатында жолданса;

сұрау салынатын тарапта тергеліп жатқан қылмысқа қатысты болса тараптар
құқықтық көмек көрсетуден толық немесе ішінара бас тартуға құқылы.

Бүгінгі күнге дейін Қазақстан осындай келісімді 33 мемлекетпен жасаған. Енді осы
серіктестік қатары Перу Республикасымен толықпақ.

Шартты ратификациялау екі ел арасындағы өзара құқықтық көмек көрсету
мәселелеріне байланысты қарым-қатынасты реттейді және қылмысқа қарсы күрестегі
ынтымақтастықтың тиімділігін арттыруға ықпал етеді.

Сенаттың тұрақты комитеттерінен заң бойынша ескертулер мен ұсыныстар болған
жоқ.

Заң жұмыс тобы мен комитет отырыстарында жан-жақты қаралып, талқыланды.

Құрметті әріптестер! Жоғарыда баяндалғандардың негізінде Конституциялық
заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитеті «Қазақстан Республикасы мен
Перу Республикасы арасындағы қылмыстық істер бойынша өзара құқықтық көмек туралы
шартты ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын Қазақстан
Республикасы Конституциясының 61-бабы 4-тармағына сәйкес мақұлдауды ұсынады.

Қолдауларыңызды сұраймын. Назар қойып тыңдағандарыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет, Нұрлан Құдиярұлы.

Құрметті әріптестер, заң бойынша сұрақтарыңыз бар ма?

Сөз депутат Жүнісов Талғат Тұрлыбекұлына беріледі.

ЖҮНИСОВ Т.Т. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Менің сұрағым Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының өкіліне.

Қылмыстық істер бойынша құқықтық көмек көрсету туралы көптеген екіжақты шарттар стандартты және оларда көзделген тергеу шаралары іс жүзінде бірдей. Бұл негізінен құжаттарды, шақыру қағаздарын беру, адамдардың орналасқан жерін анықтау немесе оларды сәйкестендіру, айғақтар алу, тінту, алып қою, тәркілеу және басқалары. Алайда жекелеген елдермен жасалған шарттарда, менің ойымша, осындай халықаралық келісімдердің мақсаттарына қол жеткізу үшін маңызды болып табылатын жалпы ережелерде ерекшеліктер бар. Осындай құралдардың бірі – нақты істер бойынша бірлескен тергеу топтарын құру. Мәселен, мұндай ереже Қазақстан мен Украина арасындағы шартта бар. Бірақ бүгін қарастырылып отырған шартта жоғарыда аталған топтарды құру көзделмеген. Осыған орай менің сұрағым бар.

Ерлан Рақымжанұлы, бұл немен байланысты және болашақта басқа да екіжақты шарттарда осындай бірлескен тергеу топтарын құру жоспарланған ба? Рақмет.

ТӨРАҒА. Бас Прокурордың орынбасары Өтегенов Ерлан Рақымжанұлы, жауап беріңіз.

ӨТЕГЕНОВ Е.Р. Талғат Тұрлыбекұлы, сұрағыңызға рақмет.

Бірлескен тергеу топтары негізінен қылмыс екі-үш мемлекетте жасалған жағдайда құрылады. Украинадағы шартта неге біз бұны көздеп көрсеттік? Ол географиялық жағынан бізге жақын орналасқан мемлекет және миграциялық процестер тығыз байланысты.

Перу мемлекетіне байланысты шартқа келсек, біздің ұлттық заңнамамыз бұндай топ құруға ешқандай шектеу қоймайды, керек жағдайда ондай топтарды құра береміз.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Сатвалдиев Алишер Гапиржановичке беріледі.

САТВАЛДИЕВ А.Г. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Менің сұрағым да Бас прокуратураның өкіліне.

Баршамызға мәлім болғандай, «қылмыстың шекарасы жоқ» және ешбір мемлекет қылмыспен жалғыз күресе алмайды. Әсіресе киберқылмыс сияқты қазіргі заманғы қылмыс түрлеріне қарсы тұру үшін басқа елдердің құқық қорғау органдарымен тығыз байланыста жұмыс істеу аса маңызды. Сол себепті біздің уәкілетті органдар халықаралық ынтымақтастықты күшейтіп, барлық құқықтық мүмкіндіктерді тиімді пайдалануы тиіс.

Өз тарапымыздан біз, парламентарийлер мұндай бастамаларды, атап айтқанда, Бас прокуратураның шетелдік серіктестермен өзара іс-қимыл шекарасын кеңейту жұмыстарын қолдаймыз.

Бүгінгі таңда Бас прокуратура қылмыстық істер бойынша құқықтық көмек көрсету мәселелері жөнінде 34 халықаралық шарт жасасқан. Осыған байланысты екі сұрағым бар.

Бірінші. Бас прокуратура халықаралық қылмыстық-құқықтық ынтымақтастық саласындағы уәкілетті орган ретінде келісім жасасуы қажет елдерді қандай өлшемдерге сүйеніп анықтайды? Бұл бағытта нақты критерийлер бар ма?

Екінші. Мұндай халықаралық шарттарды жасасу туралы шетелдік серіктестерден ұсыныстар түсе ме, әлде алғашқы қадамды біз жасаймыз ба? Рақмет.

ТӨРАҒА. Ерлан Рақымжанұлы, жауап беріңіз.

ӨТЕГЕНОВ Е.Р. Сұрағыңызға рақмет.

Бірінші сұрақ бойынша айтсақ, негізгі шарт жасасатын мемлекеттер біріншіден, біздің азаматтардың туристік бағытына байланысты қарастырылады. Екіншіден, қылмыскерлер тергеуден, соттан бой тасалап жүрген мемлекеттерді бақылап отырамыз. Үшіншіден, жымқырған ақшаның қайдан шығып жатқанына байланысты, сондықтан алдымен ниетімізді білдіріп, сол мемлекеттермен шарт жасасуға тырысамыз.

Екінші сұраққа байланысты айтсақ, негізі бастама біз жақтан да болады, егер біздің халықаралық серіктестеріміз ықылас танытса, онда шарт жасасамыз.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Ершов Сергей Михайловичке беріледі.

ЕРШОВ С.М. Спасибо, уважаемый Маулен Сагатханулы.

Вопрос к Генеральной прокуратуре.

Уважаемый Ерлан Рахимжанович! В соответствии с договором стороны оказывают взаимную помощь по выявлению, обнаружению, аресту и конфискации предметов, документов, финансовых активов и иных доходов, полученных преступным путем.

Передача доходов, полученных преступным путем, орудий преступлений, предметов и документов, а также финансовых активов, подлежащих аресту или конфискации, осуществляется на согласованных условиях. Думаю, что с конфискованной валютой или другими финансовыми активами, которые можно перевести путем платежных транзакций или с использованием других систем переводов, проблем не будет.

Меня интересует другой вопрос: как быть с недвижимостью или с крупногабаритными объектами, допускается ли продажа по месту нахождения такого объекта собственности? Если да, то возможно ли участие представителей запрашивающей стороны на торгах по реализации конфискованного товара? Спасибо.

ТӨРАҒА. Ерлан Рақымжанұлы, жауап беріңіз.

ӨТЕГЕНОВ Е.Р. Благодарю за вопросы, Сергей Михайлович.

По активам у нас практика уже сформирована. В рамках расследуемых уголовных дел мы налагаем ограничения на такие активы, которые находятся за пределами Казахстана. По вынесенному приговору мы выставаем на торги, то есть страны-партнеры выставляют на торги. После торгов эти денежные средства возмещаются в бюджет. Наше дипломатическое представительство принимает участие в этих торгах.

ТӨРАҒА. Рақмет. Басқа сұрақтар жоқ.

Рақмет, Нұрлан Құдиярұлы. Орныңызға отырыңыз.

Құрметті әріптестер, енді заңды талқылауға көшейік.
Сөз депутат Медебаев Советбек Тұрсынұлына беріледі.

МЕДЕБАЕВ С.Т. Рақмет.

Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті әріптестер! Қаралып отырған Қазақстан Республикасы мен Перу Республикасы арасындағы қылмыстық істер бойынша өзара құқықтық көмек туралы шарт екі мемлекеттің құзыретті органдары арасында қылмыстық істер бойынша құқықтық көмек алу және көрсету мәселелері бойынша қарым-қатынасты реттеуге бағытталған және қылмыспен күресуде оларға бірлесіп әрекет етуге мүмкіндік береді.

Бұл құжат еліміздің трансұлттық қылмысқа қарсы іс-қимыл саласындағы халықаралық ынтымақтастықты жүйелі түрде кеңейту саясатының заңды жалғасы болып табылады.

Біріншіден, шарт қылмыстық істер бойынша дәлелдемелер жинауға және күдіктілер мен айыпталушылардың кінәсін анықтауға қажетті бірлескен процессуалдық әрекеттерді жүзеге асыруға арналған.

Екіншіден, шарт екі ел арасында өзара ынтымақтастық жасау қағидатын бекітеді.

Үшіншіден, құжатта маңызды процестік кепілдіктер қарастырылған. Шарт аясында құқықтық көмек жазбаша сұрау салу негізінде жүзеге асырылады және құжатта оның мазмұны, орындалу тәртібі айқындалған.

Төртіншіден, шарт ережелеріне және өзінің ұлттық заңнамасына сәйкес екі елдің құзыретті органдары қылмыстық істер бойынша бір-біріне құқықтық көмек көрсетеді.

Бесіншіден, құзыретті органдардың өзара іс-қимыл тәртібі де нақты айқындалған. Қазақстан тарапынан Жоғарғы Сот және Бас прокуратура, Перу Республикасынан Мемлекеттік Прокурор Офисі. Мұндай нақты тетік өзара әрекеттестікте сұрауларды жедел әрі тиімді орындауға мүмкіндік береді.

Шартты ратификациялау нақты практикалық нәтижелер береді. Бүгінгі таңда қылмыс шекара талғамайды. Сондықтан оған қарсы күрес те үйлесімді және өзара сенімге негізделген халықаралық құқықтық тетіктер арқылы жүргізілуі тиіс. Ұсынылып отырған шарт дәл осындай заманауи және тиімді құралдардың бірі. Бұл өзара құқықтық көмекті күшейтіп, халықаралық құқықтық тәртіпті нығайтуға ықпал етеді.

Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып, мен қаралып отырған заңды қолдаймын және әріптестерімді де оны қолдауға шақырамын.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Талқылауға қатысатын басқа депутаттар жоқ. Енді заң бойынша шешім қабылдайық.

«Қазақстан Республикасы мен Перу Республикасы арасындағы қылмыстық істер бойынша өзара құқықтық көмек туралы шартты ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын мақұлдау жөніндегі Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын. Дауыс беріңіздер.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Заң мақұлданды.

Құрметті депутаттар, күн тәртібіндегі келесі мәселе Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі қабылдаған «Қазақстан Республикасы мен Перу Республикасы арасындағы сотталған адамдарды беру туралы шартты ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қарау жөнінде.

Заң бойынша баяндама жасау үшін сөз Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитетінің мүшесі Асанова Жанна Бейсентайқызына беріледі.

АСАНОВА Ж.Б. Рақмет.

Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті әріптестер! Сіздердің назарларыңызға «Қазақстан Республикасы мен Перу Республикасы арасындағы сотталған адамдарды беру туралы шартты ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы ұсынылып отыр.

Шартқа 2024 жылғы 23 қазанда Астана қаласында қол қойылды.

Заңның негізгі мақсаты бас бостандығынан айыруға сотталған адамдарды олардың әлеуметтік реинтеграциясына жәрдемдесу мақсатында өздерінің азаматтығы бойынша тиесілі мемлекетте жазасын одан әрі өтеу үшін беруге құқықтық негіз құру болып табылады.

Шартқа сәйкес тараптар белгіленген жазаны екінші тараптың аумағында өтеу үшін сотталған адамдарды беру саласында ынтымақтастықты жүзеге асыруға міндеттенеді. Сондай-ақ сотталғандарды беру үшін талаптар, беруден бас тарту негіздері айқындалған.

Сотталған адам мынадай шарттар сақталған жағдайда берілуі мүмкін:

егер ол қабылдаушы тараптың азаматы болып табылса;

үкім түпкілікті болып, орындалуға жататын болса;

беру туралы сұрау салуды алған кезде қалған жаза мерзімі кемінде алты айды құрауы тиіс;

сотталған адам ауыстыру туралы өтінішхатпен жүгінген кезде;

әрекет немесе әрекетсіздік екі тараптың да ұлттық заңнамасына сәйкес қылмыс болып саналса;

екі тарап та сотталған адамды беруге келісуі қажет төлем қабілетсіздігін растайтын жағдайларды қоспағанда, сотталған адам айыппұл төлесе немесе залалды өтесе.

Шартта беруден бас тартудың негіздері нақты айқындалады. Егер беруші тарап егемендікке, қауіпсіздікке, қоғамдық тәртіпке залал келтіруі мүмкін немесе оның ұлттық заңнамасына қайшы келеді деп санаса беруден бас тартылуы мүмкін.

Құжатта беруге сұрау салуларды жіберу және қарау тәртібі, үкімді орындау, сондай-ақ рақымшылық жасау, кешірім жасау және жазаны жеңілдетудің өзге де шараларын қолдану мәселелері реттелген. Сотталған адамды үшінші мемлекеттен транзитпен жеткізуді жүзеге асыру және тараптардың осыған жәрдемдесу тәртібі де айқындалды.

Шартты іске асыруға жауапты орталық органдар Қазақстан Республикасы тарапынан Бас прокуратура, Перу Республикасынан Мемлекеттік Прокурордың Офісі болып айқындалды.

Шартты іске асыру теріс әлеуметтік-экономикалық және құқықтық салдарға алып келмейді және республикалық бюджеттен қосымша қаржы шығындарын талап етпейді.

Сенаттың тұрақты комитеттерінен заң бойынша ескертулер мен ұсыныстар келіп түскен жоқ. Заң жұмыс тобы мен комитет отырыстарында жан-жақты қаралып, талқыланды.

Құрметті әріптестер! Жоғарыда баяндалғандардың негізінде Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитеті «Қазақстан Республикасы мен Перу Республикасы арасындағы сотталған адамдарды беру туралы шартты ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын Қазақстан Республикасы Конституциясының 61-бабы 4-тармағына сәйкес мақұлдауды ұсынады.

Қолдауларыңызды сұраймын. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Құрметті әріптестер, заң бойынша сұрақтарыңыз бар ма?

Сөз депутат Рысбекова Ләззат Тұяқбайқызына беріледі.

РЫСБЕКОВА Л.Т. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Менің сұрағым Қазақстан Республикасы Бас Прокурорының орынбасары Өтегенов Ерлан Рақымжанұлына.

Согласно статье 8 договора между Республикой Казахстан и Республикой Перу о передаче осужденных лиц, запросы на передачу и ответы на них подаются в письменной форме через центральные органы или по дипломатическим каналам. При этом в той же статье предусмотрено, что решение об удовлетворении или отклонении запроса должно быть сообщено в возможно короткие сроки.

Таким образом, в договоре отсутствуют конкретные сроки исполнения, а также механизмы ответственности сторон за затягивание процедур.

В этой связи возникают вопросы.

1. Какие реальные механизмы есть у Казахстана, чтобы обеспечить доведение передачи осужденного лица до конца в разумные сроки, если на одном из этапов иностранная сторона начнет затягивать процедуру передачи?

2. Не создает ли отсутствие четко установленных сроков риски того, что подобные решения будут неоднократно затягиваться?

ТӨРАҒА. Ерлан Рақымжанұлы, жауап беріңіз.

ӨТЕГЕНОВ Е.Р. Благодарю за вопросы.

В международных договорах мы используем термин «возможно короткие сроки». Это связано с тем, что в национальных законодательствах стран – участников договора предусмотрены разные сроки исполнения. Поэтому в договоре указывается «возможно короткие сроки».

В случае затягивания, конечно, через консультативные органы или через обмен письмами мы этот процесс ускоряем. Там особых сложностей не возникает.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Қапбарова Айгүл Жарылқасынқызына беріледі.

ҚАПБАРОВА А.Ж. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Менің сұрағым Сыртқы істер министрлігінің өкіліне.

«Қазақстан Республикасының дипломатиялық қызметі туралы» Заңға сәйкес Қазақстан азаматтарының шетелдердегі құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау мемлекеттің басты міндеттерінің бірі. Осыған байланысты келесі сұрақтарға жауап беруіңізді сұраймын.

Бірінші. Қазіргі уақытта Перу Республикасының аумағында қанша Қазақстан азаматы бар? Олардың ішінде қылмыстық жауапкершілікке тартылып, жазасын өтеп жатқан азаматтар бар ма?

Екінші. Перу мемлекетінің аумағында сотталған Қазақстан азаматтарымен жұмыс істеудің нақты бекітілген алгоритмі бар ма және Перу Республикасының құзыретті органдарымен өзара іс-қимыл қалай ұйымдастырылған? Сондай-ақ сотталған немесе қылмыстық жауапкершілікке тартылған азаматтар туралы ақпарат Қазақстан тарапына қандай тәртіппен және қандай мерзімде жеткізіледі? Бұл ақпарат жүйелі түрде беріле ме, әлде постфактум, яғни тек азаматтың өзі жүгінгеннен кейін ғана белгілі бола ма? Рақмет.

ТӨРАҒА. Сыртқы істер министрінің бірінші орынбасары Ашықбаев Ержан Нигматуллаұлы, жауап беріңіз.

АШЫҚБАЕВ Е.Н. Сауалыңызға рақмет.

Перу еліне жауапты шетелдегі мекеме ретінде Қазақстан Республикасының Бразилиядағы Елшілігінің деректеріне сәйкес қазіргі кезде Перу аймағында Қазақстанның төрт азаматы біздің консулдық есепте тіркелген. Консулдық есепте тұру міндетті процедура болмаған соң Қазақстан Республикасы азаматтарының төрт адамнан көп болу ықтималы жоғары. Олардың арасында қылмыстық жауапкершілікке тартылған Қазақстан азаматтары жоқ. Егер ондай жағдай туындайтын болса, онда 1963 жылғы Консулдық қатынастар туралы Вена конвенциясының нормаларына сәйкес (бұл нормалар универсалды) кез келген мемлекеттің аумағында шетелдіктер қамауға алынса, ұсталса немесе бас бостандығынан айырылса міндетті түрде сол азаматтың елі, Үкіметі, елшіліктері дереу ақпараттандырылатын болады.

Әрине, әр мемлекеттің өзінің ішкі процедуралары бар, бірақ біздің елшіліктеріміз белсенді түрде қатынастар орнатып, қарауларыңыздағы шарттарды жасасқанда да тиісті қатынастар орнатып, бұл мағлұматтар жедел алынып отыр.

ТӨРАҒА. Демек тиісті механизм бар. Ержан Нигматуллаұлы, сол механизм практикада жұмыс істейді ғой? Әлде жұмыс істемей жататын кездері де болады ма?

АШЫҚБАЕВ Е.Н. Бұндай тетіктер біздің дипломатиялық жұмысымызда бар, әр елшіліктің өзінің жұмыс істеу алгоритмі бар.

ТӨРАҒА. Жақсы. Басқа сұрақтар жоқ.

Рақмет, Жанна Бейсентайқызы. Орныңызға отырыңыз.

Енді заңды талқылауға көшейік.

Сөз депутат Большерт Евгений Андреевичке беріледі.

БОЛЬГЕРТ Е.А. Рақмет.

Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті әріптестер! Сотталған адамдарды беру институты қылмыстық қудалау және үкімді орындау үшін адамдарды беру сияқты қылмыспен күрес саласындағы халықаралық ынтымақтастықтың бір түрі болып табылады.

Қаралып отырған заңның негізгі мақсаты – бас бостандығынан айыруға сотталған адамдарды өздерінің азаматтығы бойынша тиесілі мемлекетте жазасын одан әрі өтеу үшін беруге құқықтық негіз қалыптастыру.

2024 жылғы 23 қазанда Астанада жасалған Қазақстан Республикасы мен Перу Республикасы арасындағы сотталған адамдарды беру туралы ратификациялауға ұсынылған шарт дәл осындай құқықтық тетікті құруға бағытталған.

Шарттың келесі негізгі ережелерін атап өтуге болады:

адамды беру шарттарын нақты айқындау;

уәкілетті органдардың өзара іс-қимыл тәртібін реттеу;

беруден бас тартудың толық негіздерін белгілеу.

Сотталған адамдар үшін жазасын өздерінің қоғамдық ортасында өтеу олардың әлеуметтік қайта бейімделуіне тікелей ықпал ететінін атап өткен жөн.

Қазақстан мен Перу арасындағы дипломатиялық қатынастар 1997 жылы орнатылған. Ресми деректерге сәйкес 2020 жылдан бастап 2025 жылға дейін біздің елден Перуге 1 мың 33 адам барған, ал Перуден Қазақстанға 1 мың 27 адам келген. Сапарлардың негізгі мақсаттары – еңбек, іскерлік және туристік.

Қазіргі уақытта Қазақстан азаматтарының Перуде жазасын өтемейтініне және де олардан құқықтық көмек туралы өтініштер түспегеніне қарамастан, бұл құжатты қабылдау тиімді құқықтық негіз құруға оң әсерін тигізеді.

Бүгінгі таңда Қазақстан Түркия, Испания, Бразилия, Сауд Арабиясы және басқа да мемлекеттермен жиырмадан астам шарт жасасқан.

Осы халықаралық құжатты қабылдау егемендік пен теңдікті өзара құрметтеу негізінде екі мемлекет арасындағы тиімді құқықтық ынтымақтастықты дамытуға ықпал етеді.

Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып, мен қаралып отырған заңды қолдаймын және әріптестерімді де оны қолдауға шақырамын.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Талқылауға қатысатын басқа депутаттар жоқ. Енді заң бойынша шешім қабылдайық.

«Қазақстан Республикасы мен Перу Республикасы арасындағы сотталған адамдарды беру туралы шартты ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын мақұлдау жөніндегі Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын. Дауыс беріңіздер.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Заң мақұлданды.

Құрметті депутаттар, күн тәртібіндегі келесі мәселе Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі қабылдаған «Қазақстан Республикасы мен Перу Республикасы арасындағы ұстап беру туралы шартты ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қарау жөнінде.

Заң бойынша баяндама жасау үшін сөз Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитетінің мүшесі Қожаев Марат Шәдетханұлына беріледі.

ҚОЖАЕВ М.Ш. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Құрметті әріптестер! Сіздердің назарларыңызға «Қазақстан Республикасы мен Перу Республикасы арасындағы ұстап беру туралы шартты ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы ұсынылып отыр.

Аталған шартқа 2024 жылғы 23 қазанда Астана қаласында қол қойылды.

Ратификациялауға ұсынылған шарт іздестіріліп жүрген адамдарды қылмыстық жауаптылыққа тарту немесе сот үкімін орындау үшін оларды ұстап беру мәселелерін реттейді. Сонымен қатар шарт ұстап беруден бас тартудың міндетті негіздерін айқындайды, оның ішінде: егер қудалау адамның ұлтына, азаматтығына немесе саяси көзқарасына байланысты болғанда, егер адамның қатыгез, адамгершілікке жатпайтын немесе қадір-қасиетін қорлайтын қарым-қатынасқа ұшырауы мүмкін деп пайымдауға негіздер болса, өлім жазасы немесе азаптау қаупі бар кезде.

Шартқа сәйкес мемлекет өз азаматтарын ұстап беруге міндетті болып табылмайды. Өз азаматын ұстап беруден бас тартқан жағдайда сұрау салушы тараптың өтініші бойынша сұрау салынған тарап бұл адамды өзінің ұлттық заңнамасына сәйкес қылмыстық қудалауға тартуға, не заңды күшіне енген сот үкімін орындауға тиіс.

Шартты іске асыру ұстап беру туралы жазбаша сұрау салу негізінде жүзеге асырылады. Сұрау салынған тараптың орталық органы сұрауды қарау нәтижесі туралы сұрау салушы тараптың органын дереу хабардар етеді.

Осы шарт шеңберінде өзара іс-қимыл жасайтын орталық органдар болып Қазақстан Республикасы үшін Бас прокуратура, Перу Республикасы үшін Мемлекеттік Прокурордың Офисі белгіленеді.

Қазіргі уақытта Перу мен Қазақстан аумақтарында сот төрелігінен жасырынып және уәкілетті органдармен іздестіріліп жүрген адамдар жоқ.

Заңды қабылдау қылмыстылыққа қарсы күресте ынтымақтастықтың құқықтық негізін нығайтуға және екі ел арасындағы құқық қорғау органдарының қылмысқа қарсы өзара іс-қимылының тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді.

Заң жұмыс тобы мен комитет отырыстарында жан-жақты әрі толыққанды қаралып, талқыланды.

Құрметті әріптестер! Жоғарыда баяндалғандардың негізінде Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитеті «Қазақстан Республикасы мен Перу Республикасы арасындағы ұстап беру туралы шартты ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын Қазақстан Республикасы Конституциясының 61-бабы 4-тармағына сәйкес мақұлдауды ұсынады.

Қолдауларыңызды сұраймын. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Құрметті әріптестер, заң бойынша сұрақтарыңыз бар ма?
Сөз депутат Орынбеков Бекболат Серікбекұлына беріледі.

ОРЫНБЕКОВ Б.С. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Менің сұрағым Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрлігінің өкіліне.

1993 жылдан бастап Ішкі істер министрлігінің құрылымындағы Интерполдың Ұлттық Орталық бюросы жұмыс атқарып келе жатыр. Соңғы жылдары Интерполмен ынтымақтастық аясында, атап айтқанда, тергеу мен соттан жасырынған адамдарды іздестіру бойынша қандай нақты нәтижелерге қол жеткізілді?

Сондай-ақ Қазақстанның бастамасымен халықаралық іздеуде жүрген адамдардың барлығы Интерпол тізімдеріне енгізілген бе? Интерпол қазақстандық тараптың келісімінсіз «қызыл хабарламаларды» алып тастай алады ма? Рақмет.

ТӨРАҒА. Ішкі істер министрінің бірінші орынбасары Әленов Бауыржан Төлегенұлы, жауап беріңіз.

ӘЛЕНОВ Б.Т. Бекболат Серікбекұлы, сұрағыңызға рақмет.

Соңғы екі жылда Интерпол арқылы шет мемлекеттерде үш жүзден астам адам ұсталды. Қылмыскерлердің іздеу географиясы қазіргі кезде кеңеюде, адамдар тек Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы елдерінде ғана емес, алыс шет мемлекеттерде де ұсталып жатыр. Мысалы, ақпан айында Индонезияда Атырау облысындағы төрт адамды өлтірді деген күдіктілер ұсталып, Қазақстан Интерполы мен Индонезия Интерполы қарым-қатынасының арқасында наурыз айында Қазақстанға жеткізіліп, қамауға алынып, қазіргі кезде тергеу амалдары өткізіліп жатыр.

Айта кету керек, Интерпол тізімі бойынша деректер үнемі тексеріліп отырады, кейде ұйым өз ережелеріне және жағдайға сай мәліметтерді базадан алып тастайды. Мұндай жағдай ұйымға мүше барлық елдерде кездеседі. Соған қарамастан халықаралық іздестіру процесі тоқталмайды, іздеудегі адамдар табылып, оларды елге қайтару үшін жұмыс атқарылып жатыр. Рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Кузиев Закиржан Пирмухамедовичке беріледі.

КУЗИЕВ З.П. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Вопрос адресован представителю Генеральной прокуратуры.

Уважаемый Ерлан Рахимжанович! У меня два конкретных вопроса по практической реализации данного договора.

В статье 3 заложена возможность отказа в выдаче из-за риска нарушения прав человека. На что именно будет опираться сторона, принимая такое решение? Не получится ли так, что эта норма станет удобным основанием для отказа практически по любому делу? Это первый вопрос.

Второй вопрос. В статье 10 предусмотрено, что выдача возможна при согласии самого разыскиваемого лица. Правильно ли я понимаю, что если человек не согласен, он фактически может заблокировать свою выдачу? Тогда как мы в реальности будем обеспечивать исполнение данного договора? Не получится ли так, что договор есть, а реального механизма выдачи нет? Спасибо.

ТӨРАҒА. Ерлан Рақымжанұлы, жауап беріңіз.

ӨТЕГЕНОВ Е.Р. Благодарю за вопросы.

По первому вопросу. Если выдаваемый гражданин заявляет о возможных нарушениях его прав, мы проверяем все его доводы, с учетом рекомендаций международных правозащитных организаций принимаем решение.

По второму вопросу. Если человек добровольно дает согласие на экстрадицию, то процедура его выдачи упрощается. В случае отказа процедура выдачи производится по общим правилам данного договора.

ТӨРАҒА. Если гражданин отказался от того, чтобы его выдавали (об этом идет речь в вопросе), то это не значит, что он избегает ответственности. Правильно? Если он отказался, тогда государство не имеет права его выдать. Мы правильно трактуем Ваши слова?

ӨТЕГЕНОВ Е.Р. Если гражданин дает согласие, то экстрадиция идет в ускоренном варианте.

ТӨРАҒА. Не дает согласия.

ӨТЕГЕНОВ Е.Р. Если он отказывается, то идет по общим правилам, в любом случае он выдается. Решение принимается государственными органами, то есть нами.

ТӨРАҒА. То есть в любом случае выдается?

ӨТЕГЕНОВ Е.Р. Да, в любом случае выдается. Но здесь идут процедурные моменты, более детальная проверка.

ТӨРАҒА. Жақсы.

Сөз депутат Қаниев Бауыржан Нұралыұлына беріледі.

ҚАНИЕВ Б.Н. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Менің сұрағым Бас прокуратураның өкіліне.

Сенаттағы жұмыс кездесулері мен талқылаулар барысында Қазақстан Республикасы экстрадициялау саласындағы шарттық-құқықтық базаны кеңейту бойынша дәйекті жұмыс жүргізіп жатқаны атап өтілді. Бүгінгі таңда Қазақстан 26 шетелмен осындай екіжақты келісімдер жасасты. Осыған байланысты түсіндіріп беруіңізді сұраймын.

Шет мемлекеттермен ұстап беру туралы шарттарды жасасудың және ратификациялаудың басымдығын айқындау кезінде қандай тәсілдер мен критерийлер қолданылады? Сондай-ақ жекелеген мемлекеттердің сот төрелігінен «пана» ретінде пайдалану мүмкіндігін барынша азайту үшін қандай нақты шаралар қабылданып жатқанын нақтылауды сұраймын. Рақмет.

ТӨРАҒА. Ерлан Рақымжанұлы, жауап беріңіз.

ӨТЕГЕНОВ Е.Р. Басым бағыттар бойынша жаңа айттым, ол негізі туристік бағыттар, қылмыскерлер ең көп шоғырланатын мемлекеттер. Сонымен қатар бұл шарттарды бастама көтерген ықыласты мемлекеттердің бәрімен жасаймыз. Қылмыс жасаған адамның басқа мемлекетке қашуына бөгет жасауға, мүмкіндіктерді шектеуге байланысты осы шарттар жан-жақты жасалып жатыр.

ТӨРАҒА. Рақмет. Басқа сұрақтар жоқ.

Рақмет, Марат Шәдетханұлы. Орныңызға отырыңыз.

Құрметті әріптестер, енді заңды талқылауға көшейік.

Сөз депутат Тастекеев Қайрат Құлбайұлына беріледі.

ТАСТЕКЕЕВ Қ.Қ. Рақмет.

Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті әріптестер! Қаралып отырған «Қазақстан Республикасы мен Перу Республикасы арасындағы ұстап беру туралы шартты ратификациялау туралы» Заң тараптардың ұлттық заңнамасына сәйкес кемінде бір жыл мерзімге бас бостандығынан айыру немесе одан да ұзақ мерзімге жаза көзделген қылмыс жасаған адамды екінші тарапқа ұстап беруді жүзеге асыруға бағытталған.

Аталған шартты ратификациялау Қазақстан Республикасының құқықтық жүйесін халықаралық стандарттарға сәйкестендіруге, мемлекеттер арасындағы құқықтық ынтымақтастықты нығайтуға, сондай-ақ халықаралық және ұлттық құқық нормаларын ескере отырып қылмыстық жазаның міндетті түрде орындалуын тиімді іске асыруға мүмкіндік береді.

Шарттың негізгі мақсаты екі мемлекеттің аумағында құқық бұзған азаматтарды заң аясында жауапқа тарту тетіктерін нақтылау, қылмыс жасап, шетелде жасырынған тұлғаларды елге қайтару арқылы әділ сот төрелігін қамтамасыз ету болып табылады. Сонымен қатар шартта уәкілетті орталық мемлекеттік органдар айқындалып, ұстап беру рәсіміне қойылатын талаптар, оны жүргізу асыру тәртібі, алдын ала қамауға алу, уақытша ұстау, кейінге қалдыру, босату және басқа да қажетті рәсімдер нақты белгіленген.

Бүгінгі таңда Қазақстан Республикасы осындай шарттарды көптеген шет мемлекеттермен жасап келеді. Бұл тәжірибе қылмыспен күрестегі еліміздің белсенді ұстанымын және құқықтық жауапкершілікті қамтамасыз етуге бағытталған жүйелі саясатын көрсетеді.

Шарт екі ел арасындағы өзара сенім мен серіктестікті одан әрі нығайтуға, құқық қорғау органдарының өзара іс-қимылын күшейтуге оң ықпал ететін болады.

Заңның қабылдануы қылмыскерлердің жазадан жалтаруына жол бермей, азаматтардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғауға бағытталған маңызды қадам болып табылады.

Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып, мен қаралып отырған заңды қолдаймын және әріптестерімді де оны қолдауға шақырамын.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Талқылауға қатысатын басқа депутаттар жоқ. Енді заң бойынша шешім қабылдайық.

«Қазақстан Республикасы мен Перу Республикасы арасындағы ұстап беру туралы шартты ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын мақұлдау жөніндегі Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын. Дауыс беріңіздер.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Заң мақұлданды.

Құрметті әріптестер! Қаралған шарттар Қазақстан мен Перу арасындағы екіжақты ынтымақтастықты дамытуды көздейді. Шарттар екі елдің арасында өзара құқықтық көмек көрсетудің және сотталған адамдарды экстрадициялаудың тәртібін реттейді, сондай-ақ тараптар аумағында жүрген күдікті адамдарды ұстап берудің рәсімдерін айқындайды. Алдағы уақытта бұл заңдар екі елдің қылмысқа қарсы күрес жолындағы іс-шараларының тиімділігін арттырады деп сенеміз.

Осы заңдар бойынша шақырылған азаматтарға рақмет. Сау болыңыздар.

Құрметті депутаттар, күн тәртібіндегі мәселелер толық қаралып болды. Енді депутаттық сауалдарға көшейік.

Сөз депутат Лукин Андрей Ивановичке беріледі.

ЛУКИН А.И. Рақмет, Мәулен Сағатханұлы.

Депутатский запрос адресован Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову.

«Уважаемый Олжас Абаевич! В выступлениях Президента Республики Казахстан Касым-Жомарта Токаева последовательно подчеркивается, что рыбная отрасль заслуживает пристального внимания, необходимо увеличивать объемы производства в агропромышленном комплексе, обеспечивать развитие аквакультуры, а также усиливать меры государственной поддержки.

Анализ текущей ситуации в данной сфере свидетельствует о наличии системных нарушений норм действующего законодательства, обусловленных недостаточным контролем со стороны уполномоченного органа – Комитета рыбного хозяйства Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан, его территориальных подразделений, местных исполнительных органов, а также субъектов, осуществляющих деятельность в сфере природопользования.

Основными задачами закрепления рыбохозяйственных водоемов являются обеспечение устойчивого использования водных биоресурсов, развитие отрасли рыбного хозяйства, защита окружающей среды, а также привлечение инвестиций и развитие соответствующей инфраструктуры.

Вместе с тем установлено, что значительная часть водоемов не закреплена за пользователями: по водным объектам международного и республиканского значения – более 90 участков, по водоемам местного значения – более 1 200 объектов.

Несмотря на требования статьи 6 закона, меры по противодействию браконьерству остаются недостаточными. По официальным данным комитета, за 2022 – 2025 годы из незаконного оборота изъято 84 тысячи тонн рыбы.

Результаты научных исследований свидетельствуют о стабильном снижении запасов промысловых видов рыб. Например, в озере Жайсан (Зайсан) объемы судака сократились с 9,3 тысячи тонн до 4,4 тысячи тонн, практически исчез сазан.

При этом за 2022 – 2024 годы при установленной квоте 16 тысяч тонн экспортировано 32 тысячи тонн судака на сумму более 54,8 миллиарда тенге, что вдвое превышает допустимых объемов вылова.

В ряде регионов ущерб от браконьерской деятельности достигает значительных размеров.

Также установлены случаи превышения допустимых объемов добычи цисты артемии, а также массовые случаи подделки документов.

В целях цифровизации отрасли внедрена информационная система «eFish», однако на сегодня она функционирует не в полном объеме.

Реализация Программы развития рыбного хозяйства на 2021 – 2030 годы осуществляется крайне неэффективно: из предусмотренных 268 миллиардов тенге освоено лишь 3,8 миллиарда тенге.

Дополнительно имеет место хищение бюджетных средств при субсидировании.

Отмечаются случаи повторного использования документов о происхождении вылова при оформлении экспортных лицензий.

Недостаточно эффективно проводится зарыбление водоемов. Так, в Шардаринском водохранилище при рекомендованных 1,3 миллиона мальков выпущено лишь 65 тысяч. В целом за последние годы при потребности 2,2 миллиарда мальков фактически выпущено 535 миллионов.

Имеют место случаи представления недостоверных данных о проведении зарыбления.

Кроме того, в нарушение законодательства бюджетные средства направлялись на зарыбление водоемов, закрепленных за частными субъектами, что привело к неэффективному использованию более 479 миллионов тенге.

Таким образом, выявленные нарушения носят системный характер и приводят к деградации водных биоресурсов, росту теневого оборота, неэффективному использованию бюджетных средств и снижению устойчивости рыбохозяйственного комплекса страны.

В целях исправления сложившейся ситуации и повышения эффективности государственного управления в отрасли предлагается:

- 1) обеспечить полный охват закрепления водоемов с установлением конкретных сроков и ответственности должностных лиц;
- 2) завершить полноценное внедрение системы «eFish» с обеспечением ее интеграции с другими государственными базами данных;

3) ввести ограничения на экспорт рыбной продукции в строгом соответствии с установленными лимитами и фактическими объемами вылова;

4) ужесточить ответственность за браконьерство и подделку документов, включая пересмотр санкций;

5) обеспечить прозрачность субсидирования, в том числе через цифровые платформы и публичную отчетность;

6) исключить конфликт интересов в научной сфере, обеспечив институциональную независимость профильных научных организаций.

Полный текст депутатского запроса прилагается».

Благодарю за внимание.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Нұғманов Амангелді Шайхоллаұлына беріледі.

НҰҒМАНОВ А.Ш. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Депутатский запрос адресован Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову.

«Уважаемый Олжас Абаевич! Государство уверенно вступило в новый этап развития. Новая Конституция является прогрессивным документом, устремленным в будущее, в основу которого заложен принцип человекоцентричности, а развитие человеческого капитала признается стратегическим направлением деятельности государства.

В этой связи синхронизация проводимых конституционных преобразований с их последующей нормативной и практической реализацией требует пересмотра и актуализации норм Социального кодекса, прежде всего в части пенсионного обеспечения.

Реализация конституционных прав граждан на труд и социальное обеспечение предполагает приведение действующей пенсионной системы в соответствие с современными социально-экономическими условиями, состоянием рынка труда, а также фактической трудоспособностью и продолжительностью активной занятости населения.

Представляется обоснованным рассмотрение вопроса о поэтапном переходе от преимущественно возрастной модели назначения пенсий к модели, основанной на трудовом стаже. Отмечается, что в стране уже действует система пенсий по выслуге лет для военнослужащих, сотрудников правоохранительных и специальных государственных органов. При этом гражданин сможет самостоятельно определить момент выхода на пенсию после достижения необходимого стажа, принимая на себя экономическую ответственность за это решение.

Ожидаемым результатом реализации данной реформы станет:

снижение уровня безработицы;

сокращение иждивенческих настроений и формирование ответственного отношения граждан к труду, исключая стимулирующее пассивности и необоснованного досрочного выхода из экономической активности;

обеспечение большей финансовой сбалансированности пенсионной системы за счет снижения нагрузки на государственный бюджет и Единый накопительный пенсионный фонд.

Тема нашла отклик и в работе депутатской группы «Өңір» Сената Парламента в рамках обсуждения сокращения неформальной занятости.

Дополнительным социально значимым аспектом является отсутствие в пенсионной системе республики правового механизма досрочного выхода на пенсию по состоянию здоровья, а именно без установления группы инвалидности. Действующее законодательство ориентировано на формальное признание инвалидности, что не охватывает широкий круг граждан, страдающих хроническими, профессиональными либо прогрессирующими заболеваниями, объективно ограничивающими их трудоспособность.

Закрепление в Социальном кодексе права на пенсию по медицинским показаниям на основании перечня заболеваний, утверждаемого уполномоченным органом в сфере здравоохранения, позволило бы устранить данный пробел и повысить уровень социальной справедливости. При этом в случае восстановления трудоспособности и подтверждения этого медицинским заключением автоматически восстанавливается конституционное право на труд.

В целях всесторонней и профессиональной проработки указанных предложений считаю целесообразным рассмотреть вопрос о создании межведомственной группы с участием представителей уполномоченных государственных органов, представительных органов, научного и экспертного сообщества, профсоюзов и институтов гражданского общества.

Результаты данной работы могли бы стать основой для выработки консолидированных, сбалансированных и общественно поддержанных решений, обеспечивающих устойчивость пенсионной системы и ее соответствие конституционным принципам, ориентированным на человека и развитие человеческого капитала.

Полный текст депутатского запроса и соответствующий пакет предложений направляются Вам для рассмотрения.

С уважением, депутат Сената Парламента Республики Казахстан Нугманов». Рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Арғынбекова Айнұр Серікпайқызына беріледі.

АРҒЫНБЕКОВА А.С. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Депутатский запрос адресован Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову.

Уважаемый Олжас Абаевич! В ходе встречи с научной общественностью в Казахском национальном университете имени аль-Фараби 12 марта текущего года Глава государства отметил, что «научные разработки должны приносить реальную пользу стране».

В преддверии Дня науки данное направление государственной политики приобретает особую актуальность и требует перехода от поддержки научной деятельности к формированию механизмов ее практической реализации.

Международный опыт показывает, что в странах с развитой экономикой вклад науки, технологий и инноваций в рост ВВП достигает от 60 до 80 процентов, что обеспечивается за счет выстроенных механизмов трансляции научных результатов в промышленность и социальную сферу.

В Казахстане данный потенциал недостаточно реализуется, что связано с сохраняющимся разрывом между исследованиями и их практическим применением. Фактически речь идет не о дефиците научных идей, а о дефиците механизмов их доведения до практического результата, что сдерживает масштабирование разработок и получение ожидаемых экономических и социальных эффектов.

В этой связи необходим переход к трансляционной модели науки, обеспечивающей полный цикл – от фундаментальных исследований до внедрения в практику.

Ядерная медицина представляет собой одну из наиболее готовых и показательных сфер, поскольку изначально функционирует на стыке фундаментальной науки, высокотехнологичного производства и клинической практики, формируя замкнутый инновационный цикл с измеримым результатом. Это позволяет использовать ее как основу для отработки данного подхода с последующим масштабированием.

Реализация таких решений требует концентрации научных, производственных и клинических компетенций. Alatau City, формируемый как центр интеграции науки и технологий, может стать базовой площадкой для реализации этих задач. Это обеспечивает технологическую независимость и новые точки экономического роста.

Эффективность этой модели определяется не только инфраструктурой, но и тем, насколько полно используется кадровый потенциал. Сегодня женщины составляют более половины научных работников, однако их участие в высокотехнологичных отраслях остается ограниченным. Существующий уровень вовлеченности не в полной мере отвечает современным вызовам. В этой связи расширение участия женщин-ученых может рассматриваться как фактор повышения эффективности научной системы.

С учетом изложенного предлагается Правительству Республики Казахстан:

1) рассмотреть вопросы формирования системного подхода к развитию трансляционной науки с интеграцией исследований, производства и практического применения, включая здравоохранение;

2) рассмотреть возможность создания и развития научно-производственных экосистем на базе Alatau City, ориентированных на внедрение передовых решений, включая ядерную медицину;

3) предусмотреть меры по расширению участия женщин-ученых в высокотехнологичных направлениях, включая целевые гранты и программы поддержки и создание условий для устойчивого карьерного роста.

Реализация указанных мер позволит обеспечить системное внедрение результатов научной деятельности и повысить ее эффективность.

Полный текст депутатского запроса прилагается.

Информацию на поставленные вопросы прошу предоставить в установленный законом срок».

Благодарю за внимание.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Қожаев Марат Шәдетханұлына беріледі.

ҚОЖАЕВ М.Ш. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Депутатский запрос адресуется Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову.

«Уважаемый Олжас Абаевич! Поводом для настоящего депутатского запроса стали очередные трагедии на дороге, в результате которых погибли молодые люди, чьи жизни оборвались вследствие человеческой самоуверенности, демонстративного пренебрежения правилами дорожного движения и безопасностью граждан.

Особенно остро данная проблема стоит в крупных городах, где чаще встречаются агрессивная манера вождения, превышение скорости, ночные гонки и другие нарушения требований дорожной безопасности.

В прошлом году в депутатском запросе мы поднимали вопрос о необходимости усиления мер ответственности за систематические нарушения ПДД. В ответе на запрос Правительство поддержало позицию депутатов и сообщило о разработке поправок, предусматривающих:

направление на проверку знаний ПДД лиц, совершивших десять и более правонарушений в течение календарного года, с приостановлением права управления на период сдачи экзамена;

отмену 50-процентной скидки на штрафы для лиц, допустивших десять и более правонарушений в год и так далее.

Между тем сложившаяся практика системных нарушений в сфере дорожного движения требует дальнейшего совершенствования правового регулирования. Административное взыскание применяется в целях воспитания лица, совершившего правонарушение, в духе соблюдения требований законодательства и уважения правопорядка, а также предупреждения совершения новых правонарушений.

Однако особую тревогу вызывает то обстоятельство, что для части водителей административный штраф фактически перестал выполнять превентивную функцию и воспринимается ими как сопутствующие расходы за превышение скорости, за «комфорт и вседозволенность».

Данная ситуация формирует опасную модель поведения, когда систематический нарушитель продолжает оставаться за рулем до момента, пока его действия не приведут к тяжким, необратимым последствиям.

Согласно официальной статистике, до 90 процентов ДТП происходят по вине водителей, особенно из-за превышения ими скоростного режима. И это является главной причиной аварий со смертельными исходами. В этой связи считаем необходимым дальнейшее совершенствование механизмов фиксации превышения скорости.

В настоящее время преимущественно применяется точечная фиксация скорости транспортного средства. При этом водитель кратковременно снижает скорость перед камерой фиксации, после чего вновь ее превышает, оставаясь вне зоны контроля. Тем самым водитель фактически учится не соблюдать правила дорожного движения, а обходить систему фиксации.

По ПДД установленная скорость должна соблюдаться не в отдельной точке, а на всем протяжении соответствующего участка дороги. Таким образом, действующий подход не обеспечивает должного профилактического эффекта.

Как известно, законодательно были введены механизмы контроля средней скорости движения, измеряющие среднюю скорость на скоростных межрегиональных трассах, при котором фиксируется фактическое соблюдение скоростного режима на всем протяжении движения. Считаем, что настало время для внедрения этих подходов и в населенных пунктах.

Также считаем необходимым формирование комплексной системы реагирования на систематические нарушения ПДД, основанной на нарастающей модели ответственности за это. Такая модель должна предусматривать:

- исключение смягчающих механизмов, включая отмену сокращенного порядка уплаты штрафов;

- введение ограничений права управления до прохождения повторной проверки знаний ПДД;

- лишение права управления на более длительные сроки при повторных нарушениях ПДД;

- применение административного ареста в случаях демонстративно опасного и грубого нарушения ПДД.

Ключевым условием эффективности данной модели является нормативное закрепление четких критериев системности нарушений, а также автоматизированный механизм их выявления.

Кроме того, считаем принципиально важным обеспечить баланс между мерами ответственности и стимулированием законопослушного поведения. Представляется целесообразным рассмотреть разработку системы поощрений для водителей, не допускающих нарушений ПДД, включая снижение стоимости обязательного страхования, предоставление льгот при пользовании сервисными продуктами, а также иные формы стимулирования, направленные на формирование устойчивой культуры безопасного вождения.

Отдельно предлагаем рассмотреть внедрение принципиально нового риск-ориентированного подхода к оценке допуска к управлению транспортными средствами для лиц, систематически нарушающих правила дорожного движения. Речь идет не только о фиксации фактов правонарушений, но и о комплексной оценке поведенческой модели водителя, его способности к безопасному участию в дорожном движении.

В этой связи целесообразно проработать возможность введения обязательных процедур дополнительной оценки для систематических нарушителей, включая психологическое тестирование на предмет склонности к рискованному и агрессивному поведению, оценку поведенческих факторов, влияющих на безопасность управления

транспортным средством, а также применение иных инструментов, используемых в международной практике.

Реализация данного подхода позволит перейти от реагирования на последствия к предупреждению рисков, при котором доступ к управлению транспортным средством будет обусловлен не только формальным наличием водительского удостоверения, но и способностью соблюдать правила дорожного движения и обеспечивать безопасность окружающих.

Полный текст депутатского запроса прилагается.

О результатах рассмотрения депутатского запроса просим дать ответ в установленный законом срок.

С уважением, члены Комитета по конституционному законодательству, судебной системе и правоохранительным органам Сената Парламента». Рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Құрметті әріптестер, басқа депутаттық сауалдар жоқ. Осымен Сенат отырысын жабық деп жариялаймын. Баршаңызға рақмет. Сау болыңыздар.

ОТЫРЫСТЫҢ СОҢЫ.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ
СЕНАТЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ

М. ӘШІМБАЕВ

МАЗМҰНЫ
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ
СЕНАТЫНЫҢ ОТЫРЫСЫ
2026 жылғы 2 сәуір

Күн тәртібі бойынша

О повестке дня 1

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі қабылдаған «Қазақстан Республикасы мен Перу Республикасы арасындағы қылмыстық істер бойынша өзара құқықтық көмек туралы шартты ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы жөнінде

О Законе Республики Казахстан «О ратификации Договора между Республикой Казахстан и Республикой Перу о взаимной правовой помощи по уголовным делам», принятом Мажилисом Парламента Республики Казахстан

Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитетінің төрағасы Н.Қ. БЕКНАЗАРОВТЫҢ баяндамасы

Доклад председателя Комитета по конституционному законодательству, судебной системе и правоохранительным органам БЕКНАЗАРОВА Н.К. 1

Сөз сөйлегендер:

Выступили:

ЖҮНІСОВ Т.Т. 3

ӨТЕГЕНОВ Е.Р. – Қазақстан Республикасы Бас Прокурорының орынбасары, заместитель Генерального Прокурора Республики Казахстан 3

САТВАЛДИЕВ А.Г. 3

ӨТЕГЕНОВ Е.Р. 4

ЕРШОВ С.М. 4

МЕДЕБАЕВ С.Т. 5

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі қабылдаған «Қазақстан Республикасы мен Перу Республикасы арасындағы сотталған адамдарды беру туралы шартты ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы жөнінде

О Законе Республики Казахстан «О ратификации Договора между Республикой Казахстан и Республикой Перу о передаче осужденных лиц», принятом Мажилисом Парламента Республики Казахстан

Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитетінің мүшесі Ж.Б. АСАНОВАНЫҢ баяндамасы

Доклад члена Комитета по конституционному законодательству, судебной системе и правоохранительным органам АСАНОВОЙ Ж.Б. 6

Сөз сөйлегендер:

Выступили:	
РЫСБЕКОВА Л.Т.	7
ӨТЕГЕНОВ Е.Р. – Қазақстан Республикасы Бас Прокурорының орынбасары, заместитель Генерального Прокурора Республики Казахстан	7
ҚАПБАРОВА А.Ж.	8
АШЫҚБАЕВ Е.Н. – Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрінің бірінші орынбасары, первый заместитель Министра иностранных дел Республики Казахстан	8
БОЛЬГЕРТ Е.А.	9

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі қабылдаған «Қазақстан Республикасы мен Перу Республикасы арасындағы ұстап беру туралы шартты ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы жөнінде

О Законе Республики Казахстан «О ратификации Договора между Республикой Казахстан и Республикой Перу о выдаче», принятом Мажилисом Парламента Республики Казахстан

Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитетінің мүшесі М.Ш. ҚОЖАЕВТЫҢ баяндамасы

Доклад члена Комитета по конституционному законодательству, судебной системе и правоохранительным органам КОЖАЕВА М.Ш. 10

Сөз сөйлегендер:

Выступили:	
ОРЫНБЕКОВ Б.С.	11
ӘЛЕНОВ Б.Т. – Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің бірінші орынбасары, первый заместитель Министра внутренних дел Республики Казахстан	11
КУЗИЕВ З.П.	11
ӨТЕГЕНОВ Е.Р. – Қазақстан Республикасы Бас Прокурорының орынбасары, заместитель Генерального Прокурора Республики Казахстан	12
ҚАНИЕВ Б.Н.	12
ӨТЕГЕНОВ Е.Р.	13
ТАСТЕКЕЕВ Қ.Қ.	13

Депутат А.И. ЛУКИННІҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі О.А. Бектеновке депутаттық сауалы

Депутатский запрос депутата ЛУКИНА А.И. к Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову О.А. 14

Депутат А.Ш. НҮҒМАНОВТЫҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі О.А. Бектеновке депутаттық сауалы

Депутатский запрос депутата НУГМАНОВА А.Ш. к Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову О.А. 16

**Депутат А.С. АРҒЫНБЕКОВАНЫҢ Қазақстан Республикасының
Премьер-Министрі О.А. Бектеновке депутаттық сауалы**

Депутатский запрос депутата АРҒЫНБЕКОВОЙ А.С. к Премьер-Министру
Республики Казахстан Бектенову О.А. 17

**Депутат М.Ш. ҚОЖАЕВТЫҢ Қазақстан Республикасының Премьер-
Министрі О.А. Бектеновке депутаттық сауалы**

Депутатский запрос депутата ҚОЖАЕВА М.Ш. к Премьер-Министру
Республики Казахстан Бектенову О.А. 19

ШЖҚ-дағы «Материалдық-техникалық
қамтамасыз ету басқармасының
инженерлік орталығы» РМК директоры

М. Искаков

ШЖҚ-дағы «Материалдық-техникалық
қамтамасыз ету басқармасының
инженерлік орталығы» РМК
Стенографиялау қызметінің басшысы

Г. Молдашева